

*Төрөөбүт төрүт тыл,
Сөрүүн сүөгэй курдук,
Сурэби-быары сөрүүргэтэр,
Убаҕас отон уутун курдук,
Улахан куйааска утабы аһарар,
Сырдьыгыныы көөннүбүт
Сылгы кымыһын курдук,
Тостор куйааска
Тобулу ханнарар...*

(«Төрөөбүт тыл» А.А.Иванов-Кундэ)

100 ЛЕТ
ЯДССР
1922-2022

ТЫЛ ХОНУУТА

оонньуу

Таган онордо:

Васильева Наталия Владимровна,

В. Г. Павлов аатынан Сунтаардаабы алын сүһүөх оскуола
үрдүк категориялаах учуутала

I түһүмэх

Тыл суолтатын быһаар

Абаџа

Киһиэхэ аџатын бииргэ төрөөбүт убайа

Балыс

Бииргэ төрөөбүттэргэ балыс саастаах кыыс.

Ини - бии

Бииргэ төрөөбүт уолаттар.

Санас

Убай кэргэнэ.

Таай

Оҕо ийэтин быраата.

Көлүйэ

Кыракый күөл.

Мэниэ

Көтөрү, кыылы эбэтэр балыгы булт сэбигэр киллэрэргэ, хаптарарга туттуллар ас, аһылык.

Омурбан

Сиргэ сылдьан аһыыр эбэтэр сынньанар кэм, тохтобул.

Үүтээн

Булчуттар олорор дьиэлэрэ.

Хардабас

Оһоххо отторго анаан мастаммыт мас.

II түгүмэх
Тылбаастаа

Затылок

Кэтэх

Висок

Чэчэгэй

Подбородок

Сэнийэ

Щека

Иэдэс

Макушка

Орой

А так

Дьингэр

Вроде бы

Курдук

Даром

Босхо

Если

Өскөтө, өскөтүн

Зря

Халтай, таах

Верный друг

Эрэллээх добор

Хорошее время

Үчүгэй кэм

Мой земляк

Мин биир дойдулаабым

Жизнь предков

Өбүгэлэрбит олохторо

Талантливый человек

Дьобурдаах киһи

III түһүмэх

Өс хоһоонун ситэр

Үтүө ат биир кымньыылаах, үтүө киһи биир тыллаах.

Киһи тыла - ох.

Атас туһугар атах тостор.

«Уу» диэбитэ хаар, «хаар» диэбитэ уу.

Алдьатар дөбөн, онорор уустук.

Саха киһитэ обуһун мииннэ да, ырыаһыт.

Сүөһү эриэнэ таһыгар, киһи эриэнэ иһигэр.

Сылдьыбыт сыыһы булар, көрдөөбүт көмүһү булар.

Ким добордоох, ол дьоллоох.

Үөрэх баар - бараммат баай.

III түһүмэх

Сомоџо домоџун

быһаар

**Атах тэпсэн олон
кэпсэтиэх**

*дьоһуннаан,
ыксаабакка*

Тиинг мэйи

*кыраны да умнубакка
өйдүү сылдьар*

**Атаҕа сири
билбэт буолла**

*олус улаханнык,
күүскэ үөрдэ*

Ытыһын сотунна

*барытыттан мэлийдэ,
туга да суох хаалла*

Өйө көттө

*айманна,
куттанна*

Быаргын тарбаа

күл, күлүү гын

**Тимир тириитин
кэппит**

кыыһырбыт

Атахха биллэр

куот, тэскилээ

**Ууну омурпут
курдук**

саната суох

**Бытыгын быһа
үктүөр диэри**

кырдьыар диэри

Сахалыы тылбытын
Харыстыы тутуобун,
Саймаархай санаанан
Санара сылдыабын!